

060072

DIA

**FÂRUK**

Sabit, Adel M.

A king betrayed: the ill-fated reign of Farouk of Egypt .-- Quartet, London, 1989 :

Fārūq I, King of Egypt

Fāruḥ (060072)

X. 708/1727

FĀRŪK I, King of Egypt  
STERN (Michael)

Farouk.  
pp. 277.  
Bantam Books: New York, 1965.

Bantam Books, no. SZ 3108.

8681 WISWA E  
8°

13 KASIM 1991

madde: Faruk

- A. Br. : c.viii, s. 484
- B. L. : c.vii, s. 3978
- F. A. : c. , s.
- M. L. : c.10, s. 518
- T. A. : c.xvi, s. 122

ARA II 54I 'ABD AL-WAḤḤĀB (Ḥasan)

54

عبد الوهاب  
(حسن)

تاريخ المساجد الأثرية التي صلى فيها فريضة الجمعة حضرة صاحب الجلالة الملك الصالح فاروق الأول. تأليف حسن عبد الوهاب ...

- Le Caire, Matba'at Dār al-kutub al-misriya, 1946.  
- 2 vol., 432 + 182 p., fotogr., portr., couv. ill.

(tārīḥ al-masāḡid al-atariya al-latī sallā fihā  
farīdat al-ḡum'a Hadrat Sāhib al-galīla al-malik  
al-sālih Fārūq al-Awval.)

A.105488

Egypte, architecture relig.  
Le Caire, sanctuaires.

060072 FARUK

16 MAYIS 1996

92-857103  
- Almanach  
- Faruk 60071  
'Atiq, Wajih.  
(Malik Fārūq wa-Almāniyā al-Nāziyah)  
الملك فاروق والمانيا النازية  
خمس سنوات من العلاقة السرية / وجيه  
عبد المصدق عتيق. - الطبعة 1.  
مدينة نمبر، القاهرة : دار النكر  
المربي، 1992.  
192 p. ; 24 cm. -  
(تاريخ مصر في الحرب العالمية الثانية  
في ضوء الوثائق الألمانية)  
Includes bibliographical  
references (p. [188]-190).  
ISEN 977-10-0548-0 : ££8.00  
Faruk I, King of Egypt, 1920-1965  
Egy-Post 1900-Hist. & Pol.

10 SUBA 1996

MADDE YAYIMLANDIKTAN  
SONRA GELEN DOKÜMAN

Faruk  
(060072)

1267 STADIEM, William. *Too Rich: The High Life and Tragic Death of King Farouk (Egypt's Last Monarch)*. New York: Carroll & Graf Publishers, 1991. 409pp.

3 EKIM 1996

3888 COLOMBE, M. Egypt from the fall of King Farouk to the February 1954 crisis. MEA 5 (1954), pp. 185-192

FARUK  
MISIR KAZI  
MISIR

Kral Farukun dışısından subat  
1954 e kadar MISIR

# The New Encyclopædia Britannica

Volume 8

MICROPÆDIA

Ready Reference

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi Kütüphanesi	
Kayıt No. :	12367-8
Tasnif No. :	

FOUNDED 1768  
15 TH EDITION



Encyclopædia Britannica, Inc.

Robert P. Gwinn, Chairman, Board of Directors

Peter B. Norton, President

Philip W. Goetz, Editor in Chief

Chicago

Auckland/Geneva/London/Madrid/Manila/Paris

Rome/Seoul/Sydney/Tokyo/Toronto

1990

position, and by 651, with the death of Yazdegerd III, the last Sāsānian emperor, their conquest of Iran was completed.

**Nahayan, Sheikh Zayed bin Sultan Al** (Abu Dhabi *amir*): see Nahyān, Shaykh Zāyid bin Sulṭān Al.

**nahcolite**, colourless to white carbonate mineral (NaHCO<sub>3</sub>), a naturally occurring sodium bicarbonate. Its structure consists of planar chains of carbonate groups linked with hydrogen bonds; planes are linked together by sodium in six-fold coordination with oxygen. Nahcolite commonly forms by reaction of carbon dioxide with the mineral trona (*q.v.*) in evaporated lake basins. It is found in large quantities in the central salt body of Searles Lake, Calif., and as concentrations up to five feet (1.5 metres) in diameter in the oil-shale deposits of Green River Formation, Colo., where it is commercially mined. For detailed physical properties, see carbonate mineral (table).

**Nahhās Pasha, Muṣṭafā an-** (b. June 15, 1876, Samannūd, Egypt—d. Aug. 23, 1965, Alexandria), statesman who, as the leader of the nationalist Wafd party, was a dominant figure in Egyptian politics until the revolution of 1952.

A lawyer by profession, Nahhās was appointed a judge in 1904. Soon after World War I he joined the recently formed Wafd, assuming the chairmanship upon Sa'd Zaghloul's death in 1927. Thus he embarked upon a career during which he was prime minister of Egypt on five occasions. His first term of office as prime minister began in March 1928. His dismissal in June was occasioned by King Fu'ād I's antipathy to constitutional government and the displeasure of the British high commissioner over his introduction of legislation demanded by the extreme nationalist wing of the Wafd. Returned to power in 1929, he resigned in 1930 after differences with the King over limitation of the sovereign's power. Appointed prime minister for the third time in May 1936, he headed the Egyptian delegation to London to negotiate an Anglo-Egyptian treaty of alliance (August 1936) in response to the Italian invasion of Ethiopia.

After Fu'ād's death in April 1936, the young king Farouk I immediately disagreed with Nahhās over limiting the king's powers and, significantly, over international policies; he dismissed the Prime Minister in December 1937. At the onset of World War II, Nahhās supported the Allies, while the King vacillated. Nahhās' pro-Allied position brought him to power once again in February 1942. The British ambassador, armed with an ultimatum and backed by a show of military force, confronted Farouk with the choice of either abdicating or appointing Nahhās prime minister. Farouk chose the latter; elections in March of that year gave the Wafd an overwhelming victory, but Farouk again dismissed Nahhās in 1944, after the British had withdrawn their support from him.

Nahhās' final term of office began in January 1950, amid signs of collaboration with the King. Once in office he called for the abrogation of the 1936 treaty with Britain and declared Farouk king of Egypt and the Sudan. By this time popular opposition was growing both to the corruption in and policies of the palace and the Wafd, resulting in agitation and disorders in Cairo, on the basis of which Farouk dismissed Nahhās in 1952.

**Nahmanides**, original name MOSES BEN NAHMAN, also called NAHAMANI, or, by acronym, RABANAN (b. c. 1194, Gerona, Catalonia—d. 1270, Acre, Palestine), Spanish scholar and rabbi and Jewish religious leader. He was also a philosopher, poet, physician, and Kabbalist. Nahmanides earned his livelihood as a physician and served successively as rabbi at Gerona and then as chief rabbi of Catalonia. He also

attempted to mediate disputes between the followers and opponents of the philosopher Maimonides in Spain. As one of the leading rabbinical scholars in Spain, Nahmanides was summoned by King James I of Aragon and forced to participate in a public disputation with Christians before the King and other notables. Nahmanides, although victorious in his arguments, was forced to flee from Spain (1263) as a result of the debate, and he settled at Acre in Palestine. There he reorganized the Jewish settlement and, although advanced in age, began his most celebrated scholarly work, a commentary on the Pentateuch.

Nahmanides' Halakhic works, including numerous monographs on specific points of law, are considered classics of rabbinical literature. His commentaries on the Talmud greatly influenced the course of subsequent Jewish rabbinical scholarship in Spain.

**Nahr al-'Āsī** (Asia): see Orontes River.

**Nahua**, Middle American Indian population of central Mexico, of which the Aztecs (see Aztec) of pre-Conquest Mexico are probably the best known members. The language of the Aztecs, Nahuatl, is spoken by all the Nahua peoples in a variety of dialects.

The modern Nahua are an agricultural people; their staple crops are corn (maize), beans, chili peppers, tomatoes, and squash. Also common are maguey (the Mexican century plant), sugarcane, rice, and coffee. The primary farming tools are the wooden plow, hoe, and dig-



Nahua family threshing near Cholula, Mex. Shostal Assoc.—EB Inc.

ging stick. Groups of three or four men may cultivate corn, beans, and squash collectively, using slash-and-burn techniques to clear new land. Chickens and turkeys are also raised, and pigs, goats, and donkeys are often kept. Settlements consist of central villages divided into four sections (*barrios*) grouped around a central church; each barrio recruits compulsory labour to work village common lands in addition to private farming.

Weaving of cotton and wool is the chief craft among the Nahua, whose skill is great in this respect. Both men and women weave, men usually on the European upright loom and women more often on the native belt loom. Fibres of the maguey plant are also woven to make carrying cloths and sacks. Pottery, rope making, palm-fibre weaving, and adobe brick-making are other crafts practiced.

Nahua houses are usually one-room structures of cane, wood, adobe, or stone, with thatch or tile roofs. Traditional clothing consists of a long wraparound skirt, blouse (*huipil*), sash (*faja*), short triangular cape (*quechquemil*), and a shawl (*rebozo*) for women; short white cotton pants, cotton shirt, *faja*, woollen overshirt, sandals, and straw hat for men. Ready-made clothes are commonly worn by Nahua men, however, and women may

wear dark skirts and white blouses made of commercial cloth.

The social institution of godparenthood (*compadrazgo*) is widely practiced, and parents and godparents are felt to have strong ties. The Nahua are Roman Catholics, oriented toward the patron saints of their villages as well as the Virgin of Guadalupe and various "Cristos" involved in local legend. Witchcraft is commonly believed in, along with a variety of pagan or semipagan supernatural creatures. Pagan religious rituals, except as they relate to witchcraft, are no longer practiced.

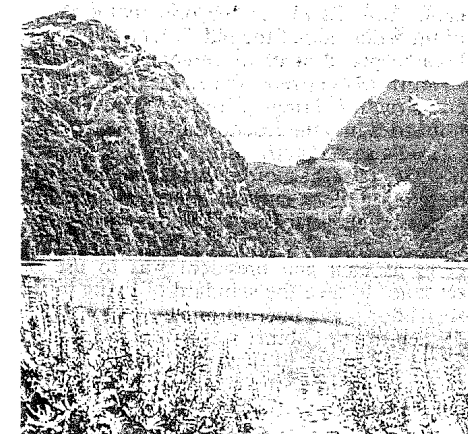
**Nahua language**, also called AZTEC, an American Indian language of the Uto-Aztecan family, spoken in central and western Mexico. Nahuatl, the most important of the Uto-Aztecan languages, was the language of the Aztec and Toltec civilizations of Mexico. A large body of literature in Nahuatl, produced by the Aztecs, survives from the 16th century, recorded in an orthography that was introduced by Spanish priests and based on that of Spanish.

The phonology of Classical Nahuatl, the language of the Aztecs, was notable for its use of a *tl* sound produced as a single consonant and for the use of the glottal stop. The glottal stop has been lost in some modern dialects—replaced by *h*—and retained in others. The *tl* sound, however, serves to distinguish the three major modern dialects: central and northern Aztec dialects retain the *tl* sound, as can be seen in their name, Nahuatl. Eastern Aztec dialects, around Veracruz, Mex., have replaced the *tl* by *t* and are called Nahuat. Western dialects, spoken primarily in the Mexican states of Michoacán and México, replace the *tl* with *l* and are called Nahual.

Classical (*i.e.*, 16th-century) Nahuatl used a set of 15 consonants and four long and short vowels. Its grammar was basically agglutinative, making much use of prefixes and suffixes, reduplication (doubling) of syllables, and compound words.

**Nahuan languages**, subgroup of the Uto-Aztecan languages, including Pochutec, Nahuatl, and Pipil; they are sometimes considered a subfamily coordinate with Shoshonean and Sonoran, and sometimes included in the Sonoran subfamily. The languages are spoken throughout southern Mexico and Central America.

**Nahuel Huapi, Lake**, largest lake (210 sq mi [544 sq km]) and most popular resort area in Argentina's lake district, lying in the wooded eastern foothills of the Andes at an altitude of 2,516 ft (767 m). Nahuel Huapi (Araucanian Indian for "island of the jaguars") was discovered in 1670 by the Jesuit priest Nicolás Mascardi, who built a chapel on the lake's Huemul Peninsula and established an Indian



Lake Nahuel Huapi at Puerto Blest, Arg. Arthur Griffin—EB Inc.

# The New Encyclopædia Britannica

Volume 18

MACROPEDIA

Knowledge in Depth

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi Kütüphanesi	
Kayıt No. :	12367-18
Tasnif No. :	

FOUNDED 1768  
15 TH EDITION

Encyclopædia Britannica, Inc.

Robert P. Gwinn, Chairman, Board of Directors

Peter B. Norton, President

Philip W. Goetz, Editor in Chief

Chicago

Auckland/Geneva/London/Madrid/Manila/Paris

Rome/Seoul/Sydney/Tokyo/Toronto

1990

Political  
crises of  
the 1920s

commissioner (after 1936, its ambassador), was to secure imperial interests, especially the control of communications through the Suez Canal. The need for a treaty to safeguard these interests led Britain on more than one occasion to conciliate nationalist feeling by supporting the Wafd against the King.

The first general election, in January 1924, gave the Wafd a majority, and Zaghlül became prime minister for a few months marked by unsuccessful treaty discussions with the British and tension with the King. When in November 1924 Sir Lee Stack, the sirdar and governor-general of the Sudan, was assassinated in Cairo, Allenby immediately presented an ultimatum that, though later modified by the British government, caused Zaghlül to resign. The general election of March 1925 left the Wafd still the strongest party, but the Parliament no sooner met than it was dissolved. For more than a year Egypt was governed by decree. The third general election, in May 1926, again gave the Wafd a majority. The British frowned on a return of Zaghlül to the premiership, and the office went instead to the Liberal Constitutionalist 'Adli Yegen (Yakan), while Zaghlül held the presidency of the Chamber of Deputies until his death in 1927. Once again tension developed between the Parliament and the King, and in April 1927 'Adli resigned, to be succeeded by another Liberal Constitutionalist, 'Abd al-Khāliq Tharwat (Sarwat) Pasha, who negotiated a draft treaty with the British foreign secretary. The draft treaty, however, failed to win the approval of the Wafd. Tharwat resigned (March 1928), and Muṣṭafā an-Nahḥās (Nahas) Pasha, Zaghlül's successor, became prime minister. But the King dismissed him in June and dissolved the Parliament in July. In effect, the constitution was suspended, and Egypt was again governed by decree under a Liberal Constitutionalist premier, Muḥammad Maḥmūd Pasha.

Draft treaty proposals were agreed upon in June 1929, but since Maḥmūd was unable to overcome Wafdist opposition, British influence was thrown behind a return to constitutional government, hoping that a freely elected Parliament would approve the proposals. In the fourth general election (December 1929), the Wafd won a majority, and an-Nahḥās again became prime minister. Resumed treaty negotiations broke down over the problem of the Sudan, from which the Egyptians had been virtually excluded since 1924. An-Nahḥās also clashed with the King, whose influence he sought to curtail. He resigned in June 1930, and Fu'ād appointed Ismā'il Ṣidqī (Sidki) Pasha to the premiership. The constitution of 1923 was abrogated, and another was promulgated by royal decree. This, with its accompanying electoral law, strengthened the King's power. By this and other measures, Ṣidqī sought to break the power of the Wafd, which boycotted the general election of June 1931. The strong government of Ṣidqī lasted until September 1933, when he was dismissed by the King. Thereafter, for more than a year, palace-appointed governments ruled Egypt.

But Fu'ād, whose health was failing, could not hold out indefinitely against the internal pressure of the Wafd and the external pressure of Britain, which was becoming increasingly anxious for a treaty with Egypt. In April 1935 the constitution of 1923 was restored, and a general election in May 1936 gave the Wafd a majority once more. Fu'ād had died in the previous month and was succeeded by his son Farouk (Fārūq), still a minor. An-Nahḥās became prime minister for the third time. Agreement was quickly reached with Britain, and a treaty of mutual defense and alliance was signed in August 1936. At the conference of Montreux, held in the following year, Egypt, with the backing of Britain, obtained the immediate abolition of the Capitulations and the extinction of the Mixed Courts after 12 years. In 1937 also, Egypt became a member of the League of Nations.

An-Nahḥās had reached the height of his power, but he was soon to be overthrown. In July 1937 the young king Farouk came of age and assumed his full royal powers. He was both popular and ambitious to rule, and tension rapidly developed between him and his prime minister. A split developed in the Wafd: Maḥmūd Fahmī an-Nuqrāshī (Nokrashy) Pasha and Aḥmad Māhir (Maher) Pasha were

Treaty  
with  
Britain

expelled and formed the Sa'dist Group. The Wafdist youth movement, known as the Blueshirts, was opposed by the Greenshirts of Young Egypt, a fascist organization. In December 1937 King Farouk dismissed an-Nahḥās. In the ensuing general election (April 1938), the Wafd won only 12 seats.

World War II and its aftermath. Although at the outbreak of World War II in September 1939 Egypt provided facilities for the British war effort, few Egyptians were enthusiastic supporters of Britain and many expected its defeat. In 1940 the British brought pressure on the King to dismiss his prime minister, 'Alī Māhir, and to appoint a more cooperative government. When, early in 1942, German forces prepared to invade Egypt, a second British intervention compelled King Farouk to accept an-Nahḥās as prime minister. The Wafd, its power confirmed by overwhelming success in the general election of 1942, cooperated with Britain. Nevertheless, the intervention of February 1942 had disastrous consequences. It confirmed Farouk's hostility to both the British and an-Nahḥās and tarnished the Wafd's pretensions as the standard-bearer of Egyptian nationalism. The Wafd was damaged also by internal rivalries.

An-Nahḥās was dismissed by the King in October 1944. His successor, Aḥmad Māhir, was acceptable to the British, but he was assassinated in February 1945, at the moment of Egypt's declaration of war on Germany and Japan. He was succeeded by a Sa'dist, an-Nuqrāshī Pasha.

At the end of World War II, Egypt was in a thoroughly unstable condition. The Wafd declined and its political opponents took up the nationalist demand for a revision of the treaty of 1936—in particular for the complete evacuation of British troops from Egypt and the ending of British control in the Sudan. Politics was passing into the hands of radicals. The Muslim Brotherhood, founded in 1928, developed from an orthodox Islāmic reformist movement into a militant mass organization. Demonstrations in Cairo became increasingly frequent and violent. The pressure rendered it impossible for any Egyptian government to attempt a settlement of its two main external problems: the need to revise the treaty with Britain, and the wish to support the Arab cause in Palestine. Negotiations with Britain, undertaken by an-Nuqrāshī and (after February 1946) by his successor, Ṣidqī, broke down over the British refusal to prejudice the possible independence of the Sudan. Although Egypt referred the dispute to the United Nations in July 1947, the deadlock continued.

Until the interwar period neither the Egyptian public nor the politicians had shown much interest in Arab affairs generally; Egyptian nationalism had developed as an indigenous response to local conditions. After 1936, however, Egypt became involved in the Palestine problem, and in 1943-44 it played a leading part in the formation of the Arab League. After World War II, Egypt became increasingly committed to the Arab cause in Palestine, but its unexpected and crushing defeat in the first Arab-Israeli War (1948-49), which had been launched with Syria, Iraq, and Jordan in response to the declaration of the State of Israel in May 1948, contributed to disillusionment and political instability. The Muslim Brotherhood increased its terrorist activities. An-Nuqrāshī, again prime minister, endeavoured to suppress the organization and was assassinated in December 1948. The Brotherhood's leader was murdered two months later.

A general election in January 1950 gave the Wafd a majority, and an-Nahḥās again formed a government. Failing to reach agreement with Britain in October 1951 he abrogated both the 1936 treaty and the Condominium Agreement of 1899. Anti-British demonstrations were followed by guerrilla warfare against the British garrison in the Canal Zone. British military action in Ismailia was followed on Jan. 26, 1952, by the burning of Cairo by demonstrators. An-Nahḥās was dismissed, and there were four prime ministers in the ensuing six months.

(P.M.Ho./Ed.)

## THE REVOLUTION AND THE REPUBLIC

The Nasser regime. At mid-century Egypt was ripe for revolution. Political groupings of both right and left pressed

The Fro  
OfficersNasser's  
initial  
moderatAnti-  
British  
demon-  
strationsThe Suez  
War of  
1956

# أسرار الجامعة العربية وعبد الرحمن عزام

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi Kütüphanesi	
Kayıt No :	8890
Tasnif No. :	756.3 DİL.4

يناير ١٩٨٢

روز اليوسف

## عزام .. والملاءم فاروق

عندما عين عزام وزيرا مفوضا لمصر في العراق وايران وافغانستان والسعودية عام ١٩٣٦ ، طلب على ماهر باشا (١) من عزام أن يرسل الى الملك فاروق رسائل منتظمة عن الاحوال السياسية والاقتصادية والاجتماعية في هذه البلاد ، لتكون مرجعا لتثقيف الملك الشاب الذي عاد من لندن حديثا بعد وفاة والده الملك فؤاد ليتولى الملك ، ولم يكن قد اتم دراسته في كلية سانت هيرست البريطانية .. ولقد استجاب عزام لهذا الطلب ، واخبرني انه كان يرسل الملك فاروق اسبوعيا تقريرا يرسل له التقارير الطويلة عن احوال هذه الدول وحياة الناس فيها والفوائد التي تعود عليها وعلى مصر من تقوية الصلات والروابط المختلفة فيما بينها .. وكثيرا ما كان يكتب اليه عن ضرورة ايجاد روابط رسمية اخرى غير التمثيل الدبلوماسي المقام بينها وبين مصر .. ويقول عزام انه كان يكتب للملك في شتى الموضوعات .. حتى انه كان يبعث اليه احيانا ببعض الطرائف .. وكان الملك فاروق في هذا الوقت ملكا شابا يتمتع بعطف جميع المصريين بالنسبة لصغر سنه عندما تولى ملك مصر .

وحين الف على ماهر باشا وزارته الثانية اختار عبد الرحمن عزام وزيرا فيها .. وكان لعبد الرحمن عزام موقف سبق الاشارة اليه في تجنب ويلات الحرب .. وكان الملك فاروق لا يريد أن تشترك مصر في الحرب بجانب بريطانيا لانه كان يكره الانجليز .. فكان لموقف عزام تقديره عند الملك ، ولما انتخب عزام امينا عاما للجامعة العربية في ١٩٤٥ ، عمل على توطيد العلاقات بين الملك فاروق والملك عبد العزيز آل سعود ملك المملكة العربية السعودية .. وكان عزام يعتقد أن توثيق العلاقات بين مصر والسعودية يقوى الجامعة العربية ويرسخ اقدامها للمقاومة ضد المؤامرات التي قد تصاك ضدها من بعض الدول العربية الاخرى التي يحكمها الهاشميون ( الاردن والعراق ) ولقد نجحت هذه السياسة واصبحت العلاقات الشخصية بين ملك السعودية وملك مصر مضرب الامثال .

وحدث اثناء الحرب العالمية الثانية في عام ١٩٤١ ، ان عقد مؤتمر

(١) كان على ماهر باشا رئيسا لديوان الملك فاروق .

1. ~~el-Kanūs el-Islāmī~~
2. Britannica
3. Esrār el-Camī'a el-Ārabiyye
4. Suppl. s. 299.
5. Zīrūktī #2, el-A'lam, c. 13 (1936-1952)
6. Farūka, ve subutul-melekiyye fi Masr.  
Dr. Latife Muhammed Sālim,  
Kahire, 1989.

واحتفظ بقواه الجسمية والعقلية إلى آخر حياته ، وقد قارب المئة . وكان يعد في الخطباء . وتوفي في منزله بالمعادي ، من ضواحي القاهرة (١)

ابن العجيلة

(٥٠٠ - ٥٦٢٥ = ١٢٢٨ م)

فارس بن يحيى الشافعي ، أبو الفوارس ابن العجيلة : نحوي عروضي مصري . له شعر ، وكتاب في « العروض » . توفي بالقاهرة (٢)

فارس الخوري

(١٢٩٠ - ١٣٨١ = ١٨٧٣ - ١٩٦٢ م)

فارس بن يعقوب بن جبور بن يعقوب بن إبراهيم الخوري : من رجال السياسة والأدب في سورية . ولد في قرية الكفير التابعة لقضاء حاصيا . وتعلم بها وبالمدرسة الأميركية بصيدا ، ثم بالكلية الإنجليزية السورية التي سميت بعد ذلك « الجامعة الأميركية » ببيروت . واستقر في دمشق ترجمانا للقنصلية البريطانية ( سنة ١٩٠٢ - ١٩٠٨ م ) وانتخب نائبا عن دمشق في مجلس « المبعوثان » العثماني ( ١٩١٢ م ) ثم احترف المحاماة . وقبل انتهاء الحرب العامة الأولى سُجن بتهمة التآمر على الدولة . وبرى . وبعد الحرب عُين أستاذاً في معهد الحقوق ، وانتخب عضواً في المجمع العلمي العربي ( ١٩١٩ م ) فعد من مؤسسيه . وعين وزيراً للمالية السورية ، إلى أن احتل الفرنسيون دمشق ( ٢٥ تموز ١٩٢٠ م ) وكان في وزارة علاء الدين الدروبي التي انتهت بمقتله ، فعاد فارس إلى المحاماة . ونفاه الفرنسيون إلى ارواد ( ١٩٢٥ م ) ثم أعادوه وولوه وزارة المعارف ( ١٩٢٦ م ) وحلت الوزارة بعد ٤٧ يوماً من توليه ، فأبعد (١) تاريخ الصحافة العربية ٢ : ١٣٨ - ١٤٢ و امرأة العصر ٢ : ٢٨٩ وجريدة المقطم ١٧/١٢/١٩٥١ . (٢) بقية الوعاة ٣٧٢ والتكملة لوفيات القلة - خ . الجزء الثالث والأربعون .



فارس الخوري

مع أعضائها ، منفيين حتى سنة ( ١٩٢٨ م ) وانتخب رئيساً لمجلس النواب ( ١٩٣٦ م ) وأعيد انتخابه لهذا المنصب أكثر من مرة في عهد الرئيس شكري القوتلي ( ١٩٤٣ - ٤٩ ) فرتباً للوزارة ( ١٩٤٤ - ١٩٤٥ م ) ومثل سورية لدى منظمة الأمم المتحدة مرات . وتوفي في دمشق . استخرج من دروسه في معهد الحقوق كتابين ، هما « أصول المحاكمات الحقوقية - ط » و « موجز في علم المالية - ط » وله شعر ، منه « وقائع الحرب - ط » أربع قصائد في تاريخ حرب الروس واليابان (١) . الفارسي = عُمر بن محمد ١٠١٨ الفارسي = أحمد بن الحسين ٣٠٥ الفارسي ( أبو علي ) = الحسن بن أحمد ٣٧٧

الفارسي = علي بن عيسى ٤١٣ الفارسي = نصر بن عبد العزيز ٤٦١ الفارسي = عبد الغافر بن إسماعيل ٥٢٩

(١) عن كتاب فارس الخوري ، حياته وعصره - ط . لحنًا خباز وجورج حداد ، طبع في بيروت سنة ١٩٥٢ ومجلة المجمع العلمي العربي ٣٧ : ٢٩١ قلت : مولده في المصدر الثاني سنة ١٨٧٧ م . والأول أضبط . والمقطم ١٧/٣/١٩٤٥ . ولحمدا الفرحاني كتاب فارس الحوري وأيام لانتسى . جمع فيه سيرته ، وقد رافقه فترة طويلة . وفي « ذكريات علي النطنطاوي » في جريدة الشرق الأوسط الحلقة ٥٦ نبذة طيبة عنه [ زهير التاويش ] .

الفارسي = محمد بن أبي بكر ٦٧٧ ابن الفارض = عُمر بن علي ٦٣٢ الفارسي ( الحنيلي ) = محمد الفارسي نحو ٩٨١

بنت طريف

(٥٠٠ - نحو ٥٢٠٠ = ٠٠٠ - نحو

( ٨١٥ م )

الفارعة ( أو فاطمة ، وقيل ليلي ) بنت طريف بن الصلت ، التغلبية الشيبانية : شاعرة ، من الفوارس . كانت تتركب الخيل وتقاتل ، وعليها الدرع والمغفر . وهي أخت « الوليد بن طريف » الخارجي . اشتهرت بقصيدة لها في رثائه ، تقول فيها :

« أبا شجر الخابور مالك مورقاً ؟  
كأنك لم تجزع على ابن طريف ! »  
قال ابن خلكان : كانت تسلك سبيل الخنساء في مراثيا لأخيها صخر (١) .

الفارقي = سعيد بن سعيد ٣٩١

الفارقي = مالك بن سعيد ٤٠٥

الفارقي = عبد الكريم بن عبد الحاكم ٤٥٤

الفارقي = الحسن بن أسد ٤٨٧

الفارقي = الحسن بن إبراهيم ٥٢٨

الفارقي = عُمر بن إسماعيل ٦٨٧

فارمُند = أدولف فارمُند ١٣٣١

فاروق ١٩٦٥/١٩٢٥

(١٣٣٨ - ١٣٨٤ = ١٩٢٠ - ١٩٦٥ م)

فاروق ( الملك ) بن أحمد فؤاد ( الملك ) بن إسماعيل ( الخديوي ) بن إبراهيم بن محمد علي : آخر من حكم مصر من أسرة محمد علي ، وآخر من لقب بالملك فيها . ولد في القاهرة وتعلم

(١) النجوم الزاهرة ٢ : ٩٥ وجمهرة الأنساب ٢٨٩ والوفيات ، في ترجمة الوليد ٢ : ١٧٩ وفي مجلة لغة العرب ٨ : ٩٢ مقال في ما ورد بقصيدها من الأعلام ، لعبد الله مخلص .

Kavalali Muhammed Ali



الاعراب

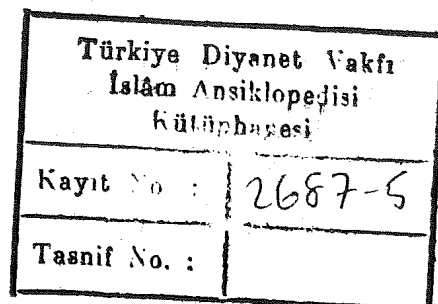
قاموس تراجم

للأشهر الرجال والنساء من العرب والمسلمين

تأليف

خير الدين الزركلي

الجزء الخامس



دارالعلم للملادين

من.ب: ١٠٨٥ - بيروت  
تلكس: ٢٣١٦٦ - لبنان

1984



# The New Encyclopædia Britannica

Volume 4

MICROPÆDIA

Ready Reference

Türkiyâ Diyanet Vakfî İslâm Ansiklopedisi Tutufhanesi	
Kayıt No. :	12367-4
Tashif No. :	

FOUNDED 1768  
15 TH EDITION



Encyclopædia Britannica, Inc.

Robert P. Gwinn, Chairman, Board of Directors

Peter B. Norton, President

Philip W. Goetz, Editor in Chief

Chicago

Auckland/Geneva/London/Madrid/Manila/Paris

Rome/Seoul/Sydney/Tokyo/Toronto

7990

Farnsworth, Philo Taylor 688

scenery and spectacular effects. The stage area, divided in half by two half walls, had provision for three sets of side wings and a back shutter in the front and four sets of wings or shutters in the rear. A proscenium arch, placed at the front of the stage, was decorated with paintings and statues set into niches. A large U-shaped open area (pit, or parterre) was used for dancing, royal processions, and other courtly entertainments; it could even be flooded for water spectacles. Rows of benches ringed this area in a stadium fashion. Above the benches were two rows of arches topped by a small gallery with statues. The Farnese was renovated in the early 1700s by Filippo Juvarra and rebuilt following its destruction during World War II.

**Farnsworth, Philo Taylor** (b. Aug. 19, 1906, Beaver, Utah, U.S.—d. March 11, 1971, Salt Lake City, Utah), U.S. pioneer in the development of television.

While in high school, Farnsworth conceived the basic requirements for television, and after two years at Brigham Young University, Provo, Utah, he began research into the process of picture transmission. In 1926 he co-founded Crocker Research Laboratories, which was reorganized as Farnsworth Television, Inc. (1929) and later as Farnsworth Radio and Television Corporation (1938).

In 1927 Farnsworth successfully transmitted an image (a dollar sign) composed of 60 horizontal lines and submitted his first television patent. He subsequently invented numerous devices, including equipment for converting an optical image into an electrical signal, amplifier tubes, cathode-ray tubes, electrical scanners, electron multipliers, and photoelectric materials. He also contributed to the development of radar systems, vacuum tubes, and the generation of electrical energy by atomic fusion.

**Faro**, southernmost city of Portugal, capital and *concelho* (municipality) of Faro district, lying on the Atlantic coast near the Cabo (cape) de Santa Maria. Held by the Moors from early in the 8th century until 1249, when it was recaptured by Afonso III, the city was the last Moorish stronghold in Portugal. It was sacked by the English in 1596 and was almost totally destroyed in the earthquakes of 1722 and 1755. Notable remaining buildings include the Renaissance cathedral (restored in the 18th century); the convent of Nossa Senhora da Anunciação (1513) is in ruins. The former bishop's palace library was pillaged by the Earl of Essex in 1596 and formed the nucleus of the Bodleian Library in Oxford.

Agriculture is the primary economic activity and Faro exports fish, wine, sumac (for tanning), and fruit. The publishing industry dates from 1489 when Jewish printers were operating presses in Lisbon and Faro for the country's earliest incunabula in Hebrew. Eucalyptus trees, originally imported from Australia, are an important source of pulp for the paper industry. During the 1970s the Portuguese government designated a reserve near Faro to conserve both the environment and the traditional architecture. Faro is located on the coastal railroad and highway, with connections to another railroad and highway that extend north to Setúbal.

Faro district (area, 1,915 sq mi [4,960 sq km]) is coextensive with the historical province of Algarve. Mineral resources include tin, lead, antimony, and auriferous quartz but are little exploited. The district is popular with tourists because of its mild climate, fine beaches, and Moorish-looking towns. Henry the Navigator chose the district as a base, and the first expeditions in the Age of Discovery (15th century) sailed from ports near Faro city. Pop. (1981)

city, 28,622; *concelho*, 45,692; district, 328,605.

**Faro**, one of the oldest of all gambling games played with cards, supposedly named from the picture of a pharaoh on French playing cards imported into Great Britain. It was specifically forbidden by English law as early as 1739. A favourite of highborn gamblers throughout Europe in the late 18th and early



Faro game in Bisbee, Ariz., 1903  
From John Scamie, *Scamie's Complete Guide to Gambling* (1961)

19th centuries, Faro was the game at which the young count Rostov, in Tolstoy's *War and Peace*, lost a fortune. Faro was introduced to the United States in New Orleans. A writer in 1894 termed it "unquestionably entitled to be called the national American card game." The Faro bank, a house where Faro was played, was marked traditionally by a picture of a tiger as an advertisement, and playing Faro was known as bucking the tiger. Common in U.S. gaming rooms, especially in the West, until 1915, the game had all but vanished by 1925, except in a few Nevada casinos.

In the game the 13 cards of the spade suit, representing the ranks of all suits, are enamelled on a layout on which the bets are placed against the house. A bet may be placed on any rank to win or (by coppering the bet—that is, placing a copper counter on the chips) to lose; or, by the manner in which the chips are placed on the layout, a bet may cover several ranks. A shuffled pack of playing cards is placed face up in a dealing box. The top card, called soda, is removed from the box and not used. The next card taken from the box loses (the house pays the coppered bets placed and takes in bets placed on the card to win). The card left showing in the box wins, and the house pays the amount of any bet placed on that rank to win. The two cards constitute a turn. The dealer then removes the exposed card from the box, puts aside another card (which loses), and leaves exposed another card (which wins). The game continues in this fashion through the pack. The last card in the box (called in hock) does not count.

When cards of the same rank appear in the same turn and so both win and lose, the house takes half of each bet on that rank, whether to win or to lose. This is called a split. A casekeeper keeps on display a running record of which cards have been played and which are still to come for reference of all players.

Stuss is a variant of the game in which the cards are dealt from a pack held face down in the dealer's hand, not from a dealing box. When a split occurs the house takes all the bets on that rank instead of only half of them.

**Faroe Islands** (Atlantic Ocean): see Faeroe Islands.

**Faroeese Language**: see Faeroese language.

**Farouk I**, also spelled FARUK, ARABIC FARŪQ AL-AWWAL (b. Feb. 11, 1920, Cairo—d. March 18, 1965, Rome), king of Egypt from 1936 to 1952, whose administration was hampered by internal rivalries and whose alienation of the military led to his own downfall and to the formation of a republic.

Farouk, the son and successor of King Fuad I, was educated in Egypt and England before he ascended the throne in 1936. As king he continued his father's rivalry with the popular-based Wafd party, with which he clashed over many issues, including administrative functions, appointments, and even the form used for his coronation. For the most part he was able to keep the Wafd out of power.

After the outbreak of World War II, Farouk tried to maintain neutrality, despite the presence of British troops in Egypt, but in 1941 the British forced him to name as prime minister the Wafd leader **Mustafā an-Nahhās** Pasha, who was sympathetic to their interests. In October 1944 an-Nahhās negotiated the Alexandria Protocol, a step toward the creation of a league of Arab states. Farouk wanted to place himself at the head of the movement, and he dismissed an-Nahhās, who had lost the support of the British.

Egyptian nationalism suffered from a shattering defeat at the hands of the newly created state of Israel (1948) and from the failure to terminate British military occupation of Egypt. The military defeat especially enraged many Egyptian army officers, who saw Farouk's corruption and incompetence as being largely the cause of it. His activities became intolerable in 1952, when he sponsored unpopular candidates for president of the Officers Club and minister of defense. The Officers, led by Gamal Abdel Nasser, overthrew Farouk's regime in July 1952 and forced him to abdicate. He was succeeded by his infant son, Fu'ād II, but less than a year later Egypt became a republic.

**Farquhar, George** (b. 1678, Londonderry County Derry, Ire.—d. April 29, 1707, London), Irish playwright of real comic power writing for the English stage at the beginning of the 18th century. He stood out from his contemporaries for originality of dialogue and a stage sense that doubtless stemmed from experience as an actor.

The son of a clergyman, Farquhar entered Trinity College, Dublin, as a sizar (one who received a college allowance in return for per-



Farquhar, engraving by R. Clamp for *Burney's Theatrical Portraits*

By courtesy of the trustees of the British Museum; photograph J.H. Freeman & Co. Ltd.

forming menial duties), but he preferred to spend his energies as an unsuccessful actor at the Smock Alley Theatre in Dublin. During a performance of John Dryden's *Indian Emperour*, he failed to distinguish between a tipped foil and a deadly rapier, gravely wounding a fellow actor. After this incident he abandoned acting and, encouraged by a leading actor, Robert Wilks, with whom he had acted in Dublin, Farquhar decided to go to London to write comedy. His early plays were, in the main, spirited variations on a theme: young men have their fling for four acts and reform unconvincingly, in the fifth. The plays have freshness, however, as well as wit and a lively human sympathy—Farquhar enjoys his life rather than despises them.

İktidar dönemi 1936-1952

Hayat Tarih Mecmuası, yıl: I / cilt: I, sayı: 4, 1 Mayıs 1965

"On Altı Yıllık Saltanatın İnci" s. 27-33. 0.1053

Faruk (060072)

Bu yazı, Mısır ve Osmanlı hanedanlarına mensup prenses ve prenslerin ifadelerine dayanan malzemeyle kaleme alınmıştır. Söylenen şeylerin bir kısmı tamamen orijinaldir. «Hayat Tarih Mecmuası»ndan alındığı gösterilmeksizin hiçbir şekilde iktibas yapılamaz ve tercüme edilemez.

Hayat Tarih Mecmuası

**Ç**AĞIMIZIN en dedikodu konusu şahsiyetlerinden birinin, eski Mısır kralı Faruk olduğu söylenebilir. Maceraları, daha yaşadığı devirlerde romanlara ve filmlere mevzu teşkil etmiştir. Hayatı, baş döndürücü iniş, çıkışlar, inanılması zor olaylarla doludur.

Babası ilk Mısır kralı I. Fuad öldüğü zaman, Faruk, İngiltere'de tahsil ediydi. Mısır veliahdı olarak doğmuştu; bu sıfatla «Asyüt Prensi» sanını taşıyordu. Kral olarak Mısır'a dönerken, Buckingham Sarayı'nda VIII. Edward (şimdi Windsor Dukası) ile görüştü. Bu görüşme, babasının ölümünün ertesi günü, 29 nisan 1936'da oldu. Faruk, 16 yaşını ancak 3 ay geçmiş, pek genç bir adamdı. Bu sırada Türkiye'de Atatürk hayattaydı. Avrupa'da Hitler, II. Cihan Savaşı'nı hazırlayan faaliyetlerle meşguldü.

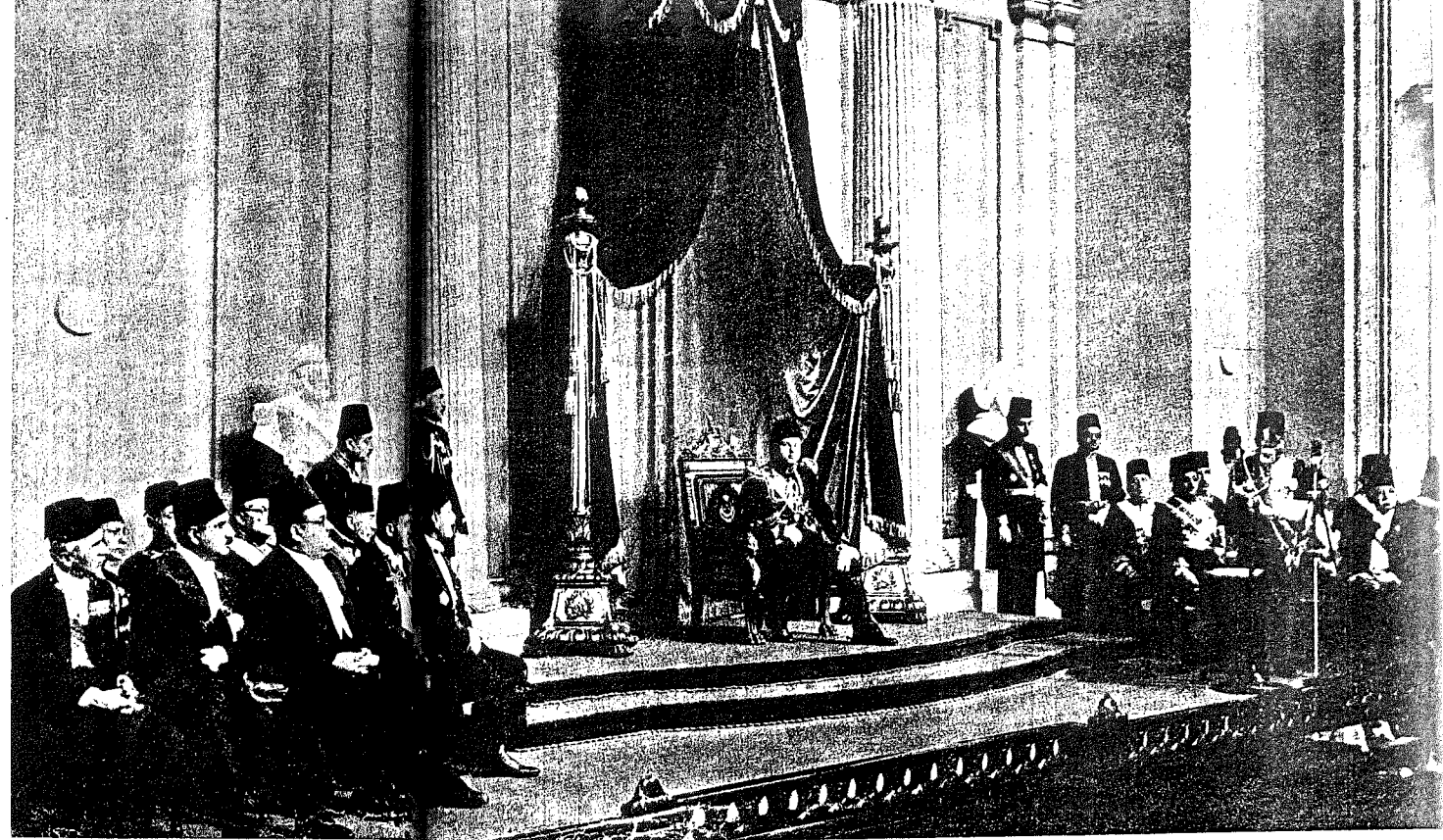
Genç kral, Mısır'da heyecana benzer bir sevgiyle, büyük ümitlerle karşılandı. Birkaç ay sonra, 26 ağustosta imzalanan Londra Andlaşması ile Mısır, İngiltere ile son bağlarını da kopardı ve tamamen bağımsız oldu. Yalnız Süveyş Kanalı bölgesindeki İngiliz işgali devam edecekti. Sonraları yetersiz görülmuş olsa bile, Londra Muahedesi, Mısır'da sevinçle karşılandı ve genç hükümdarın prestijini arttı. Faruk, ince yapılı, yakışıklı, ciddi, çok az gülen bir kraldı.

Tahta çıktığından bir yıl geçmeden evlendi. 11 şubat 1937 günü nikâhı bizzat Ezher Şeyhi (Ezher Üniversitesi rektörü) kıydı. Kralın şahitleri saray siyasi müşaviri Ali Mâhir Paşa ile başmâbeyinci Said Zulfekar Paşa idi. Nikâh günü, Faruk'un doğumunun 17. yıl dönümüne isabet ettirilmişti.

Faruk'a zevce olarak geçilen hanım, ancak 15,5 yaşında bir kızdı. Yusuf Zulfekar Paşa'nın kızı Sâfinâz Hanım, kiralığı olunca «Feride» adını aldı. Zira Kral Fuad'ın ailesinin bütün fertlerinin isimleri «F» ile başlıyordu. Faruk'un kızkardeşleri Fevkiye, Fevziye, Fâize, Fâika ve Fethiye idi. Sonra Faruk çocuklarına da Feriâl, Fevziye, Fâdia ve Fuad adlarını vermişti.

Genç kralıç de Mısırlıların gözdesiydi. Evlendikten bir buçuk yıl sonra büyük kızı Feriâl'i dünyaya getirdi. Bundan bir buçuk yıl sonra da gene bir kız doğurdu. Bu prensese, halası Fevziye'nin adı verildi. Bu sırada II. Cihan Savaşı başlamıştı. Mısır, fiilen İngiliz işgali ve nüfuzu altındaydı. Mareşal Rommel, İskenderiye yakınlıklarına kadar geldi. Fakat pek üstün İngiliz kuvvetleri tarafından Mısır'dan, Libya'dan, Tunus'tan ve nihayet Afrika'dan kovuldu. Mısır'da Alman taraftarı bir zümre vardı. Fakat Almanların Afrika'dan çıkarılması üzerine bu zümre sindi. İngiliz nüfuzu, genç devletin en küçük müesseselerine kadar girdi. Halkta, aydınlarda, gençlikte, kü-

çük Mısır ordusunda memnuniyetsizlik uyanı. Bu sırada genç Mısır kralının karakteri de hızla değişiyordu. Fakat Filistin savaşına kadar Mısırlılar, buna fazla önem vermediler ve hükümdarlarına olan sevgi ve saygılarını devam ettirdiler. Ancak başlağık Mısır-Irak-Ürdün-Suriye-Lübnan-Suudi Arabistan kuvvetleri, bir avuç Yahudi tedhişçisinin karşısında hiç umulmayan bir bozguna uğrayınca, Filistin'in en büyük kısmı üzerinde İsrail devleti kuruldu. Halbuki Araplar, daha önce Birleşmiş Milletler'in, çok daha küçük bir İsrail'in kurulması teklifine karşı bile şiddetle karşı koymuşlardı. 1300 yıldan beri Filistin'de yaşayan yarım milyondan fazla Arap, dünyanın her tarafından gelmiş, çeşitli diller konuşan, ancak Musevî dini ve sionist ülküsü ile birbirine perçinleşmiş bir avuç Yahudi tarafından, yurtlarından kovuldu. On binlerce Arap öldürüldü. Arap devletleri, Yahudiler'i yutacaklarını, temizleyeceklerini, Akdeniz'e sürecekerleri, gemileri bindirip az müddet önce geldikleri ülkelere, Almanya'ya, Romanya'ya, Lehistan'a, Rusya'ya geri göndereceklerini bütün dünyaya ilân etmişlerdi. Gerçi, başta pek kudretli A.B.D. olmak üzere, bütün Batı, bu arada İngiltere, Yahudiler'i destekliyorlardı. Fakat bir Arap



Kral Faruk tahta geçtiği gün Mısır Parlamentosu'nda yapılan törende.

zaferi gerçekleşseydi, bu desteğin hiçbir değeri olmazdı. Çünkü Yahudiler, tam 2 500 yıl önce yıkılmış bir İsrail devletini ihya etmek gibi, fantastik görünen bir fikirle harekete geçmişlerdi. Arap âleminde hayal sukutu pek müthiş oldu. Sorumlu arandı. Ortada belli başlı bir sorumlu görünmüyordu. Araplar iyi dövüşmemişler, fedakârlık göstermemişlerdi. En iyi dövüşen Ürdün kuvvetleri, Filistin'in doğusunu muhafaza ettiler ve devletlerine kattılar. Mısır da Gazze'yi tuttu. O kadar. Geriye kalan bütün Filistin, Kudüs şehrinin batı kesimi dahil olmak üzere, İsrail'e kaldı.

#### SARAY MEMLEKETİ SOYUYORDU

Ortada en büyük sorumlu olarak, Mısır görünüyordu. Arap devletlerinin diğerleriyle kıyas kabul etmez derecede en önemlisi, zengin, büyüğü olduğu gibi, Arap Birliği'nin de lideri idi. Filistin savaşında en büyük pay da Mısır'a düşüyordu. Küçük Mısır ordusunun subayları, yenilginin kendi iktidarsızlıkları sonucu olduğunu kabul etmiyorlardı. Sorumlu olarak hükümeti, sarayı, nihayet kralı gösteriyorlardı. Bir dereceye kadar hakları da vardı. Orduya yeter derece önem verilmemiş, İngilizler'in de bas-

kı ve entrikaları sonucu, kuvvetli ve Mısır'a layık bir ordu kurulamamıştı. Suistimaller ve hırsızlıklar gırla gidiyordu. Hırsızlık, ordunun hayati ihtiyaç maddelerine kadar elini uzatmıştı. Başbakan, bakanlar, prensler, saray erkânı, herkes, memleketi soyuyordu. Kral bunlara göz yummakla, belki de iştiyak etmekle suçlandırılıyordu. Mısır'da Sâd Zağlül Paşa'nın ölümünden sonra en önemli devlet adamı Nahnâs Paşa idi. Fakat Nahnâs Paşa, zevcesi ve etrafı da hırsızdı. Mısır'ın bağımsızlığını sağlamış olan Vefd Partisi'nin lideri ve gedikli Mısır başbakanı olan Nahnâs Paşa da, kralın prestijini zedelemek, mümkünse yok etmek için elinden gelen her şeyi yapmıştı. Vefd'in, pek kudretli yaygın organları ve muazzam bir teşkilâtı vardı. Doğuda hükümdarlar kudretli başbakanlardan hoşlanmadıkları için Faruk, pek mecbur olmadıkça Nahnâs'ı iktidara getirmemek yolunu tutmuştu. Vefd'in karşısında birleşen koalisyon kabineleri zayıf oluyor, Nahnâs'ın yıkıcı muhalefeti yüzünden bir iş göremiyor, boyuna başbakan değişiyordu.

#### REZALETLER BAŞLIYOR

Bu sıralarda Faruk ve ailesi ile saray erkânı, açık

14 AGUSTOS 2001

MADDE 100 KURTAN  
SONE



İhtilâl

Pan-Arab

laması. (Sintine döşemesi de denir.) [Bk. SINTINE.] || *Farş tahtası*, yüklerin teknenin madeni kısımlarına, anbar dibine v.b. yerlere değmesini önlemek için gemi anbarlarında kullanılan, genellikle düz tahta parçalarından her biri. (Anbarların kenarlarında olanlara *anbar tirizi* denir.) || *Farş tahtaları kafesi*, sandalların sintinesine ve genellikle sintinelerin üstüne döşenen tahta tahta, kafes veya saç örtü. (LM)

**FARŞA**, Mısır'da şehir, Yukarı Mısır'da (Kene ili); 18 000 nüf. (L)

**FART** i. (ar. *fart*). *Esk.* Aşırılık, taşkınlık, fazlalık, fevkaladelik. || *Fart-ı cehâlet*, cahillikte aşırılık; *Mahveylemiş o feyzi de fart-ı cehâletin* (Recaizade Ekrem). || *Fart-ı gayret*, gayrette aşırılık. || *Fart-ı muhabbet*, sevgide aşırılık; *Aşka bakmadığı fart-ı muhabbetendir* (Sabit). || *Fart-ı zekâ*, zekâda aşırılık; *Fart-ı zekâ ve dirâyeti ile maruf olan dört zattan biridir* (Cevdet Paşa).

— Patol. *Esk. Fart-ı semen*, şişmanlıkta aşırılık.

— Psikol. *Esk. Fart-ı enâiyet*, bencilliğin aşırılığı. || *Fart-ı hassasiyet*, duygululuğun aşırılığı. (M)

**FART** i. (norveççe k.). Kayakların altına karın yapışmasını önlemek için sürülen yağlı madde. (L)

**FARTAK**, Hadramut kıyısında (Güney Suudi Arabistan) burun, Kamer koyunun batısında. (L)

**FART FURT** veya **FARTA FURTA** blş. zf. (onomatope). Saçma sapan, boş sözlerle böbürlenek.

— ÇEŞ. DEY. *Fart furt etmek*, boş sözlerle böbürlenmek. || *Fartası furtası olmamak*, patavatsız bir şekilde konuşmak. (M)

**FARTHING** [farting] i. (ing. k.). Çeyrek peni (veya 1/48 şilin) değerinde bronzdan İngiliz parası. İlk olarak İskoçya'da Alexander III (1249-1292) tarafından bastırıldı.

— ANSİKL. 1 Ağustos 1969'dan itibaren desimal sistemi uygulayan İngiltere'de *farting* (1/4 peni) tedavülden kaldırıldı.

Artık 1 sterlin 100 peniden [1 yeni peni (P) = 2,4 eski peni (d)] meydana gelmektedir. 1 ve 2 şilinlik gümüş paralar yerine 10, 5, 2P'lik madeni paralar tedavüle çıkarılmıştır. 15 Şubat 1971'den itibaren 1 ve 0,5 P'lik paralar da tedavüle konulmuştur. 1, 3, 6 d'lik paralar bir süre için geçerli sayılmıştır. 2/6 d'lik (2 buçuk şilin) gümüş para (Half-crown) 1 Ocak 1970'ten itibaren tedavülden kalkmıştır. (L)

**FARUFFİNİ** (Federico), İtalyan ressam ve gravürçüsü (Sesto S. Giovanni 1831-Perugia 1869). Pavia'da T. Cremona ile birlikte G. Trécourt'un öğrencisi oldu. Daha sonra T. Cremona ile beraber öğrenim için Venedik'e ve Milano'daki Brera akademisine geçti. Hayal kırıklıkları ve yoksulluk içinde yaşadığı, sonunda intihar etti. Özellikle tarihi tablolar yaptı. Bazı orijinal ve cüretli renklerle daha objektif ve dramatik bir romantizme yönelerek F. Hayes üslubunda uzaklaştı. Çalışmalarında bohem hayatının etkileri görülür. Başlıca eserleri: *Sordello*; *Machiavelli* ve *Cesare Borgia*; *Titizano* ve *Kızlar*; *Nil Bakiresi* (Roma Modern Sanat galerisi). Ofortları XIX. yy. da Lombardiya'da yapılan en içten eserler arasında yer alır. Tabloları Milano, Pavia ve Roma Modern Sanat galerilerindedir. (L)

**FARUK** i. (ar. *fark'tan fârikk*). *Esk.* Haklılığı haksızdan iyice ayırabilen kimse. || Halife Ömer'in lakabı. || Erkek adı.

◆ *Farukâne* zf. *Esk.* Doğrulukla ve adaletle. || Halife Ömer'in adaletine yakışır şekilde.

◆ *Farukî* sıf. *Esk.* Halife Ömer'e mensup ve onun gibi adaletli. (M)

× **FARUK I**, Mısır'ın ikinci kralı (*Kahire* 1920-Roma 1965). Kral Fuad I ile kraliçe *Nazlı'nın* oğlu. Önce özel olarak, sonra da İngiltere'de öğrenim yaptı. Babasının yerine Mısır kralı oldu (1936). Naipier kuruluına etkisi olan Vafd partisinin nüfuzunu kırmağa çalıştı. Lideri Nahas Paşayı başbakanlıktan uzaklaştırdı (1937); yerine babasının müşaviri Muhammed Mahmud Paşayı getirdi. Bir yandan İngiltere ile ictisadi ve askeri ilişkiler kurarken, diğer taraf-

tan da «panarap» hareketini destekleyerek müslüman ülkelerdeki itibarını yükseltti. 1940 Yılında yeni başbakan Hasan Sabri Paşa, Vafd'ın desteğinden faydalanarak iç siyasette bir dönüş hareketine girişince hükümet devrildi. Faruk I, Nahas Paşayı yeniden başbakanlığı getirdi. Bu arada İngiltere de siyasetini değiştirerek Vafd partisini desteklemeğe başladı. İkinci Dünya savaşında İngiltere'nin bütün gayretlerine rağmen direndi, 24 şubat 1945'ten önce Almanya ve Japonya'ya harp ilan etmedi. Krallığının son yıllarında itibarı yavaş yavaş azaldı. İsrail savaşındaki başarısızlık da buna eklenince, general Necib Muhammed'in başkanlığındaki «Hür subaylar»ın tertiple- diği hükümet darbesi ile tahttan indirildi (1952) ve sürgün edildi. 1959'da Monaco uyruğuna geçmişti. (M)

**FARUKABAD**, Hindistan'da (Uttar Prades) şehir; Ganj yakınında; 94 600 nüf. Tarım pazarı. Pamuklu dokumalar. Budhacılığın sekiz kutsal şehriden biri. (L)

× **FARUKİ** (Abdülbaki, el—), arap şairi (Musul 1789-Bağdat 1861). Halife Ömer sülalesinden olduğu için *el-Farukî* ve *el-Ömerî* adlarını kullandı. Amcası Kasım Paşa Osmanlı hükümeti tarafından memlûk hâkimiyetine son vermek için Bağdat'a gönderildiği zaman yanında bulundu; Kasım Paşanın başarısızlığa uğraması üzerine bu işle görevlendirilen Ali Rıza Paşa Memlûkların hâkimiyetine son verdi; Farukî de bundan sonra Bağdat'ta vilâyet kethüdası olarak Ali Rıza Paşanın yanında çalıştı. *Divan'ı*, *Et-Tiryak-ül-Fârûkî min Münşeati-ül-Fârûkî* (Fârûkî Münşeatinin En Değerli Parçaları) adıyla basıldı (1900). Ayrıca *Ehillet-ül-Efkâr fî Maşan-il-İbrikâr* (Sabah Konağında Düşüncelerin Hilâleleri) adlı bir başka divanı ve biyografiye dair *Nüzhel-üd-Dehr fî Teracimi Fuzela-il-Asr* (Asrın Bilginlerinin Hayat Hikâyelerinde Dünya Gezisi) adlı bir eseri daha vardır. (M)

× **FARUKİ** (Mulla Mahmud, el—), hint filozofu (Cavnpur 1585-ay. y. 1651). İlk derslerini büyükbabası Ustazülümülk Muhammed Afzal ül-Cavnpurî'den aldı. Genç yaşta öğretmenlik yapmağa başladı. Şah Cihan tarafından Delhi'ye çağırıldı ve sarayda görevlendirildi. Şah Cihan ile birlikte Lahur'da Şah Mir Lahurî'yi ziyareti sırasında, zamanının velilerinden biri, onu dünya işlerine fazla zaman ayırmakla suçladı. Sarayı terk ederek yalnız bilime yönelmesini tavsiye etti. Farukî bunun üzerine Cavnpur'a döndü ve ömrünün sonuna kadar öğrenci yetiştirdi. Farukî'nin gerek felsefe, gerek belâgat konusundaki eserleri Hindistan'daki bütün medreselere benimsendi. Ancak, onun eserlerini okuyup kavrayabilenlere «icazatname» verildi. (M)

× **FARUKİLER**, Hindistan'ın Handeş bölgesinde yaşayan ve Halife Ömer el-Faruk soyundan geldiklerini ileri süren bir müslüman hanedanı. Bu hanedan soyunun, Hindistan'da Alâeddin Halcı ile Muhammed bin Tuğluk'un emirlerinden Hancahan Farukî'nin oğlu Malik Râcâ'ya dayandığı, onun tarafından kurulduğu söylenir. Firûz Tuğluk, Handeş'te Malik Râcâ'ya bir malikâne verdi ve onu bu eyalette vali yaptı. Firûz'un ölümünden sonra, devleti yıkılınca, Malik Râcâ bağımsızlığa kavuştu. Ölümünden sonra yerine geçen oğlu Nasir Han, bağımsızlığını resmen ilan etti. Yerini iyice sağlamlaştırarak küçük beyliğinde tam bir birlik ve bütünlük kurdu. Asirgarh'ı ele geçirdi, Burhanpur ilini başkent yaptı. Ülkesini genişletmek, büyük bir devlet kurmak isteyen Nasir Han damadı Alâeddin Ahmed II'nin hükümdarlık ettiği, Dahkan'a saldırdı, fakat kesin bir yenilgiye uğradı; Handeş'in yakılıp yıkılmasını önleyemedi (1436-1437). Nasir Han ölünce yerine geçen büyük oğlu Miran Adil Han I de kısa bir süre sonra öldürüldü (1441). Boşalan tahta oğlu Miran Mübarek Han I çıktı. Miran Mübarek Han I'in saltanat yılları sakin geçti. Ölümünden sonra (1457) yerine Farukî devletinin en güçlü hükümdarı sayılan oğlu Malik Ayna (Adil II) geçti. Yurduyu Gucarat devletine uydurduktan kurtarmak için var gücüyle çalıştı, fakat kesin bir başarıya ulaşamadı. Gucarat devletinin başında bulunan Mahmud I onu, bütün geçmiş vergileri ödeyerek barış yapmak zorunda bıraktı. Miran Mübarek Han I

1492 yılında devletini dilediği gibi bağımsızlığa kavuşturamadı öldü. Yerini oğlu Davud Han aldı; o da 1508'de öldü. Kısa bir iç savaşın sonra, ana tarafından Gucarat hükümdarı Mahmud I'in torunu olan, yeğeni Adil Han III tahta çıktı. Bunda büyük babasının çok yardımı oldu Adil Han III'ün 1520 yılında ölümünden sonra yerine gucaratlı bir prensesten doğan oğlu Miran Muhammed Şah geçti. Handeş'te hükümlüni başarıyla yürüttü, dayısı Bahadır Şah'ın ölümünden sonra Gucarat tahtının varisi olduğunu ileri sürdüyse de, Ahmedâbâd'a varmadan yolda öldü (1536), yerine geçen kardeşi Miran Mübarek Şah, Handeş'te otuz yıllık bir hükümdarlıktan sonra öldü (1566). Onun da yerine, Miran Muhammed II adıyla büyük oğlu geçti. On yıl sonra Miran Muhammed de ölünce oğlu Hasan, şah ilan edildi. Bunun üzerine Muhammed I'in küçük kardeşi olan ve Ekber'in hizmetinde çalışan Râcâ Ali, hemen Agra'dan Handeş'e geldi. Yeğeni tahttan indirdi, daha önce ailesine Gucarat sultanının verdiği şah unvanını almadı, Ekber'e bağlı bir kimse olarak tahta çıktı. Hükümdarlığı boyunca Ekber'in Dahkan işlerine karışmasını önlemek istemesine rağmen bu konuda fazla başarı sağlayamadı. Ahmednagar'daki geçimsizlik yüzünden Ekber'e başvurulunca işler bozuldu. Bir aralık Ekber'e karşı koydu, fakat Ekber'in bir seferine katılmakla kendini kurtaramadı. Bu sefer sonunda ülkesinin Berar ve yöresi Ekber'in topraklarına katıldı. Bunun üzerine Râcâ Ali, Berar'ı geri almak için Süheyl Han'a karşı, Ekber'in ordusunda, yaptığı Sonpat savaşında öldü (1596). Yerine geçen oğlu Bahadır Han, bir devleti yönetme gücünden yoksun ve eğlenmeye düşkün oluşu yüzünden babasının yolundan gidemedi. Ekber'e karşı çıkmağa başladı. On aylık bir direnmeden sonra Asirgârh düşüncü Handeş de Ekber'in topraklarına katıldı (1599-1600). Bahadır Han ise Lâhûr'da hapsedildi, sonunda öldü (1623-1624).

Farukîler zamanında kesin bir bağımsızlık kazanamayan Handeş, bazen Gucarat'ın, bazen de Malva'nın boyunduruğu altında veya onlara sıkı sıkıya bağlı kaldı. Büsbütün ortadan kalkmayıştı da, kendi gücünden çok, birbirini çekemeyen, her zaman aralarında kışkırtıcı, geçimsizlik bulunan Gucarat ile Malva devletinin anlaşamamaları yüzünden- di. Birbirine geçinemeyen iki devletin siyaseti Farukîler devletinin ayakta durmasını, görünüşte de olsa ayrı bir devlet olarak devam etmesini kolaylaştırdı. (M)

**FARUKİ SAMİ PASA**, türk generali (Bağdat 1861-Şam 1911). Harp akademisini bitirdi (1886). Uzun süre Berlin'de askerî ataşe olarak bulundu. Yemen'deki askerî harekâta katıldı. İkinci Meşrutiyetten sonra Zaptiye nazırlığına getirildi. Bir ara Ayan üyeliğinde bulundu. Harran Dürzîleri ayaklanmasını bastırmakla görevlendirilen ordu- nun kumandanlığı yaptı. (M)

**FARVEL**, grønland dilinde Umanarsuak, Grönland'ın güney ucunu meydana getiren burun, Davis boğazının güney girişindeki Egger adasında. (L)

**FAR WEST** (Uzak Batı), özellikle XIX. yy.da, Mississippi'nin batısında uzanan ve o zamanlar çiftçilerin yerleşmiş olduğu ovalara Amerika'lılara verilen ad. Bu geniş bölgenin A.B.D.'de hâlâ özel bir çehresi vardır; bu durumu, tarım faaliyetleri- nin buralarda büyük bir hâkimiyete göstermesinden, nüfus yoğunluğundan da Mississippi'nin doğusundaki topraklara oranla bazen çok düşük olmasından ileri gelir.

— ANSİKL. XVIII. yy.da, Kuzey Amerika'daki İngiliz çiftçileri, Apalaşların batısındaki bütün toprakları *Far West* sayarlardı. Buraların fethi, XVIII. yy. sonunda, Kentucky (1792) ve Tennessee (1796) bölgelerinin iki devlet haline getirilmesiyle başladı. İstila ilerledikçe, Far West sınırları da batıya, öncülerin kurduğu oynak cephe hattı- na, yani sınırların ötesine doğru genişliyordu. XIX. yy. sonunda, bölgenin fethi tamamlanmıştı. Bk. AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ. (L)

**FARYAB** i. (fars. *färyâb*). *Esk.* Çay veya ırmak suyu ile sulanan havza. || Horasan'da Belh yakınındaki bir şehrin adı. (M)

× **FARZ** i. (ar. *farz*). İslâmiyette mazeret ol-



Claude FARRÈRE



Maître Pathelin'in farsı Pierre Levet yayımı

## 122 FARS veya FARSİSTAN — FARUKİ, el-Farukî Abdulkakî

limdeki kıyı bö'gesi oturmak için hiç elverişli değildir; fakat Busir ve Lînga limanları, Arap yarımadası kıyıları, Irak ve Hindîstan ile düzenli bir ticarî ulaşım sağlar.

Eski Pers yurdu olan F. taki Pasargade ve Persepolis harabeleri, bu medeniyetin hatıralarını zamanımıza ulaştır-maktadır.

F., Orta Çağda İştâr, Ardaşir-Hurre, Darabçird, Sâbûr ve Fannâ-Hüsrev yönetim bölgelerine ayrılmıştır; bunların dışında 5 ramm (Kürt konağı) da vardı. Hz. Ömer'in halifelîği zamanında başlayan Arap akını Hz. Osman devrinde memleketin tam olarak ele geçirilmesiyle sonuçlanmış (644-649), haraca bağlanan F.ın her tarafına kaleler yaptırılmıştır. Bunların en ünlüleri İştâr tepelerindeki üç kale ile Uşkunvan kalesidir.

**FARS ATABEKLERİ:** bk. SALGURLULAR.

**FARS EDEBİYATI:** bk. AVESTA, ORTA FARS EDEBİYATI, YENİ FARS EDEBİYATI.

**FARSAN,** Kızıldeniz'de, Asir kıyısı açıklarında, Suudi Arabistan'a bağlı mercan adaları.

**FARSÇA (Dil.):** bk. ESKİ FARSÇA, ORTA İRAN-CA, YENİ FARSÇA, İRAN DİLLERİ.

**FARSİ veya FARİSİ (Dil.):** bk. FARSÇA.

**FARSİSTAN (Coğ. - Tar.):** bk. FARS.

**FÂRŞEROTİ** [*fârşeroti*] (Etnoğ.), Aromin'ların göçebe kısmı. Bk. AROMIN'LAR.

**FARŞUT (Coğ.),** Yukarı Mısır'daki Kene ilinde bir şehir. Nüfusu 18 000 dir.

**FARTHING** [*fartþing*], en küçük İngiliz bronz parasına verilen ad. Değeri 1 penin'in dörtte birine eşittir. I. Edward'ın hükümdarlığı zamanında gümüş para olarak basılmış ve Mary zamanına kadar kullanılmıştır. I. James, 1613 te Exton lordu Harrington'a F. lerin bakırdan imal edilmesi için patent vermiş, fakat bu para ancak 1672 yılında tedavüle çıkabilmiştir. II. Charles zamanında, kısa bir süre için teneke F. ler de tedavülde bulunmuştur. 1860 ta bakır F. lerin yerini bronz F. ler almıştır. 1842 de yarım F. basılması denenmiş, fakat başarısız ve 1869 da değerden düşmüştür. Son olarak 1853 te 913 920 yarım F. basılmıştır. Bu paraların her birinin değeri, tarih ve şartlara göre 1 şilin 6 peni kadardır. 1839-1856 arasında Seylan'da kullanılmak üzere yarım ve çeyrek ve 1844 te de Malta için üçte bir F. ler basılmıştır. Yarım liralardan ayır edilebilmek için 1897 de bu paralar karartılmıştır.



FARTHING

**FARUK, I. (1920-1965),** Mısır'ın ikinci kralı. Kahire'de doğmuş, Roma'da ölmüştür. Kral I. Fuad ile kraliçe Nazlı'nın oğlu olan F., çocukluğunu İngiliz dadıların ve mürebbiyelerin elinde geçirmiş, 15 yaşına gelince öğrenimini tamamlamak üzere İngiltere'ye gönderilmiş, 28 nisan 1936 da babasının yerine geçmiştir. Bu tarihle F. un taç giymesi arasında geçen zamanda, milliyetçi Vafd partisinin etkisi altında bulunan Naipiler Kurulu, Mısır'ı egemen ve bağımsız bir devlet olarak tanıyan Mısır-İngiltere ittifak antlaşmasını imzalamıştır. F. çok geçmeden Vafd partisine

olan antipatisini açığa vurmuştur. Vafd Mısır'ın bağımsızlığını sağlamak ve Mısır'ı Cemiyet-i Akvam'a kabul ettirmekle amacına ulaşmış, dikkatini iç meselelere çevirmişse de, gösterdiği aciz yüzünden halkın gözünden düşmeye başlamıştır. 30 aralık 1937 de F. Vafd lideri Nahas Paşayı başbakanlıktan affederek onun yerine babasının müşaviri Muhammed Mahmud Paşayı geçirmiş, 2 şubat 1938 de parlamentoyu dağıtmış ve yapılan genel seçimleri Vafd partisi kaybetmişti. II. Dünya Harbi arifesinde F. Vafd'in «zinde kuvvetler» i olan Mavi Gömlekçiler teşkilatını da dağıtmıştır.



I. FARUK

F. zamanında Mısır'ın dış politikasının temelini İngiltere ile olan iktisadî ve askerî sıkı bağlar teşkil etmiş, 15 kasım 1937 de Mısır kapitülasyonlarının kaldırılması İngiltere'nin yardımıyla sağlanmıştır. 1939 da başbakan olan Ali Mahir Paşanın bir yıllık hizmet süresinde Almanlarla İtalyanların hükümet üzerindeki etkisi kuvvetli olmuş, bu arada da F. Panarap hareketinde Mısır'ın önderliği idealinin peşinde koşmuş, dinine bağlılığı ve açıkça içki ve tütün kullanmaması, o sıralarda kendisinin halk tarafından tutulmasına yol açmıştır. Filistin Araplarının davalarıyla ilgilenmesi, kardeşini İran veliahdı ile evlendirmesi ve 1939 da Türkiye'ye bir diplomatik misyon göndermesi de onun Müslüman devletlerindeki itibarını yükseltmiştir.

1940 ta yeni başbakan Hasan Sabri Paşa Vafd'in desteğinden yararlanma yolu ile iç siyasette bir dönüş hareketine girişmiş, iki yıl sonra bu hükümet devrilmiş ve F. Vafd lideri Nahas Paşayı yeni kabineyi kurmakla görevlendirmiş, İngiltere F. un Mihver devletlerine sempati duymasından şüphelenerek geleneksel siyasetini değiştirmiş ve Vafd partisi ile onun halk hükümetini desteklemeye başlamıştır. II. Dünya Harbinin başlarında F. Almanya, İtalya ve Japonya ile diplomatik ilişkilerini kesmiş, fakat İngiltere'nin harp gayretlerine istekle katılmamış ve 24 şubat 1945 ten önce de Almanya ve Japonya'ya harp ilân etmemiştir.

F. 21 haziran 1939 da Feride Zülfikar ile evlenmiş, fakat erkek çocuk doğurmadığı için 1948 yılı aralık ayında onu boşamış, 6 mayıs 1951 de Neriman Sadık'ı almış, bu evlenmeden doğan veliaht 26 haziran 1952 de F. un tahttan indirilmesi üzerine Mısır ve Sudan kralı II. Ahmet adıyla hükümdar ilân edilmiştir.

Krallığının son yıllarında F. un itibarı <sup>July 1952</sup> durmadan azalmıştır. Yaptığı küçük reformlara rağmen siyasî düşmanları onun yaşayış tarzını silâh olarak kullanmışlardır. Özellikle İsrail savaşındaki başarısızlık da F. un yerilmesine yol açmış, general Necib Muhammed'in liderliğindeki «Hür Subaylar» ın 26-27 haziran 1952 de yaptıkları bir hükümet darbesinden sonra F. tahtından indirilmiş, karısı ve çocukları ile birlikte sürgüne gönderilmiş, sarayına ve servetine devletçe el konulmuştur. F. Monako uyrukluğuna geçmiş ve ömrünün geriye kalan günlerini sefahatle geçirmiştir.

**FARUKİ, el-Farukî Abdulkakî (1789-1861),** Arap şairi. Musul'da doğmuş, Bağdad'da ölmüştür. Halife Ömer'in sülâlesinden olmakla övünür ve bundan dolayı, el-Farukî ve el-Ömerî sanını kullanırdı. Ali Rıza Paşa

## FAHD, PRINCE

1053. Haskins, James. *Leaders of the Middle East*. Hillside, NJ: Enslow Publishers, 1989.

## FALCONRY

1054. Zayed Bin Sultan al Nuhayyan. *Falconry as a Sport. Our Arab Heritage*. Abu Dhabi: 1976.

## FAROUK, KING

1055. McBride, Barrie St. Clair. *Farouk of Egypt*. London: Robert Hale, 1967.

1056. McLeave, Hugh. *The Last Pharaoh*. NY: McCall, 1970.

1057. Sabit, Adel. *Farouk: La Déchéance d'un Roi*. Paris: Editions Françaises d'Amsterdam, 1953.

1058. Salim, Latifa. *Farouk*. Cairo: Madbuli's Bookstore Publications, 1989. [In Arabic]

1059. Stadiem, William. *Too Rich: The High Life and Tragic Death of King Farouk*. NY: Carroll & Graf Publishers, Inc., 1991.

1060. Stern, Mike. *Farouk*. NY: Bantam, 1965.

## GAZA STRIP

1061. Cossali, Paul and Clive Robson. *Stateless in Gaza*. London: Zed Books, 1986.

1062. Locke, Richard and Antony Stewart. *Bantustan Gaza*. London: Zed Books and CAABU, 1985.

1063. Roy, Sara. *The Gaza Strip: A Demographic, Economic, Social and Legal Survey*. Boulder, CO: Westview Press and West Bank Data Base Project, 1986.

1064. *Land on Fire: A West Bank/Gaza Reader*, Editors Hillel Schenker et al. Brattleboro, VT: Adama Books, 1988.

## GAZA STRIP-ATLAS

1065. Benvenisti, Meron and Shlomo Khayat. *The West Bank and Gaza Atlas*. Jerusalem: The West Bank Data Base Project and the Jerusalem Post, 1988.

## GAZA STRIP-ECONOMY

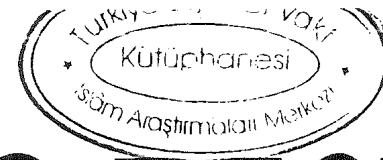
1066. Bahiri, Simcha. *Construction and Housing in the West Bank and Gaza*. Oxford: Westview Press, 1990.

1067. Bahiri, Simcha. *Industrialization in the West Bank and Gaza*. Boulder, CO: Westview Press, 1987.

1068. Gharaibeh, Fawzi A. *The Economies of the West Bank and Gaza Strip*. Boulder, CO: Westview Press, 1985.

## GAZA STRIP-EDUCATION

1069. Anabtawi, Samir N. *Palestinian Higher Education in the West Bank and Gaza: A Critical Assessment*. NY: Kegan Paul International, 1987.



# TOO RICH

The High Life and Tragic  
Death of King Farouk

William Stadiem

Türkiye İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Demirbaş No:	145374
Tasnif No	962 STA-T

Carroll & Graf Publishers, Inc.  
New York

1997

26 NİSAN 1998

# A King Betrayed

The Ill-Fated Reign of Farouk of Egypt

Adel M. Sabit

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	59262
Tas. No:	962 SAB. K

14 NISAN 1998

MADE İZMİRİNDEYKEN  
SONRA GELİN DÜĞÜNÜ

  
Quartet Books  
London New York

1989



# فاروق بداية ونهاية

بقلم

محمد عودة



40748



دار الهلال

11 AĞALIK 2009  
MADDE 27 FİSALANCIKTAN  
GÖNÜLLE İZİN ALINMIŞTIR

Faruk (060072)

( ف )

فاروق [ ملك مصر ] Faruq

آخر ملوك مصر، تولى من ١٩٣٦ (فى ظل مجلس وصاية حتى سن الثامنة عشرة) حتى تنازل [عن العرش] فى ١٩٥٢. ولد (فاروق) فى القاهرة وتعلم بواسطة مدرسين خصوصيين والتحق لفترة قصيرة بالكلية الحربية الملكية فى (وولويتش) Woolwich (بإنجلترا). كان فى البداية فائتاً وجذاباً ومحبوياً، وكان أول أعضاء أسرته القادر على إلقاء حديث رسمى بالعربية. ترأس فى مناسبات صلاة الجمعة فى المساجد، وهو امتياز تقليدى للخلفاء. وقد أمّل بعض المصريين وخاصة [الشيخ] (مصطفى المراغى) فى إحياء الخلافة التى كانت قد ألغيت بواسطة (مصطفى كمال أتاتورك) فى ١٩٢٤، ليمكن إعطاء فاروق المنصب. كان زواجه (من صافيناز نو الفقار) التى أعاد تسميتها (بفريدة) محبوباً. نافس الوفد الذى سيطر على الحكومة حتى ديسمبر ١٩٣٧، عندما أقالها لتأييدها مظاهرة شعبية قرب (قصر عابدين)، وعين وزارة مؤلفة من سياسيين من أحزاب أخرى. أعطت انتخابات جرى التلاعب فيها وقاطعها الوفد، أعطت هذه الأحزاب السيطرة على البرلمان فى ١٩٣٨.

عندما أعلن البريطانيون الحرب على (ألمانيا) فى ١٩٣٩ سألوا مصر أن تتبعهم وأرسلوا قوات إضافية للدفاع عن (قناة السويس). عارض الملك فاروق ووزراؤه القتال ضد (ألمانيا)، التى نظر إليها كثير من المصريين كمحرر محتمل لبلادهم من بريطانيا. وبينما كان بادياً خسارة الحلفاء للحرب فى ١٩٤٠ - ١٩٤٢، أراد سفير (بريطانيا) فى مصر (السير مايلز لامبسون) Sir Miles Lampson، أن يخلع (فاروق) ويقيم وزارة برئاسة (مصطفى النحاس) تستطيع أن تنفذ المعاهدة الأنجلو - مصرية الموقعة فى ١٩٣٦. أمّل (فاروق) فى توحيد قادة مصر السياسيين ضد التدخل البريطانى وتعيين (على ماهر) رئيساً للوزارة. لكن (لامبسون) الذى كان محتاجاً لتأمين السيطرة البريطانية على مصر، أبلغ (فاروقاً) أنه [أى فاروق] مضطر إما إلى تعيين (النحاس) لرئاسة وزارة وفدية أو التنازل [عن العرش]. استسلم (فاروق) ثم انسحب من [العمل السياسى] مكرساً نفسه للقمار والمغامرات الجنسية. وتعرض لحادث سيارة فى ١٩٤٣. يعتقد

مدينة روما، الذي تم وفقاً لحساباته في عام ٧٥٣ ق.م، وعده هذا التاريخ بداية للتقويم الروماني بدءاً من تأسيس المدينة ad urbe condita.

أما كتابه «الصور» De imagines فهو من أقدم المؤلفات في هذا المجال، ويضم مجموعة صور حول مشاهير اليونان والرومان ومنه حصل المؤرخون على أغلب المعلومات حول تلك الحقبة.

كانت مصادر فاروق إغريقية، ومع ذلك فقد كان بريقاً في رومانيتها، التي تجلت خاصة في دراساته الأدبية والتاريخية. وهو يعد مع لوكريتيوس وشيشرون وفرجيليوس من أعظم المعلمين الرومان الذين علموا الفلسفة والعلوم الإغريقية باللغة اللاتينية. وقد عني بطلب المعرفة أكثر مما عني بالشهرة الأدبية وكان هدفه الرئيسي أن يعلم على الدوام. كان يمتلك عقلية موسوعية مكنته من تمثيل التراث الإغريقي الفكري والعلمي وتطبيق نظرياته على الشؤون الرومانية. وأثرت دراساته وأبحاثه تأثيراً كبيراً في كبار معاصريه، وكانت مؤلفاته أشبه بدوائر المعارف ومنجماً غنياً بالمعلومات للكتاب الوثنيين والمسيحيين على حد سواء. وقد قرأه آباء الكنيسة وعلى رأسهم القديس أوغسطين [ر] الذي قال عنه إنه كان بلاشك أعظم رجال عصره علماً ومعرفه.

محمد الزين

الديكابوليس [ر] في جنوبي سورية). ويظهر فيها فاروق منتقداً الترف ومساوئ عصره مشيداً بالأخلاق القديمة والأزمنة السالفة، وهي تشبه هجائيات الشاعر هوراسيوس [ر]. كما ألف فاروق كتباً أخرى عن الشعر والشعراء ومسرحيات بلاوتوس [ر] وPlautus وكثير غيرها في هذا الباب.

– العاديات (الأثار والشؤون) الإنسانية والإلهية القديمة Antiquitates rerum humanarum et divinarum وتدور حول الناس والآلهة في روما القديمة، وهي أهم مؤلفاته التاريخية وأشدها تأثيراً، وقد صدرت عام ٤٧ ق.م في ٤١ كتاباً، تعالج الكتب (١-٢٥) الأمور الإنسانية المتعلقة بسكان إيطاليا وأسماء الأماكن والأزمنة وأعمال الناس والمؤسسات. أما الكتب الباقية (٢٦-٤١) فتتهدم بالأمور الإلهية وتتحدث عن الكهنة والمعابد والمقدسات وأيام الأعياد والألعاب والآلهة، وتعد المصدر الرئيسي للديانة الرومانية القديمة، وقد أهداها ليوليوس قيصر بوصفه الكاهن الأعظم، كما كتب فاروق أبحاثاً أخرى عن حياة الشعب الروماني وأصوله وأساطيره محاولاً أن يضع للرومان تراثاً أسطورياً على نمط التراث الإغريقي. ويعود إلى فاروق الفضل في وضع التاريخ التقليدي لتأسيس

مراجع للاستزادة:

- أحمد عثمان، «الأدب اللاتيني»، سلسلة عالم المعرفة الكويتية (العدد ١٤١).
- جورج سارتون، تاريخ العلم، الجزء الخامس (القاهرة ١٩٧١).
- ول ديورانت، قصة الحضارة، الجزء التاسع، ترجمة محمد بدران (القاهرة ١٩٧٢).

سوى ستة كتب (٥ - ١٠) وقد أهداه إلى صديقه شيشرون [ر]، أي أنه صدر قبل ٤٢ ق.م، وهو يعد أول بحث متكامل عن اللغة اللاتينية وقواعدها وصرفها ونحوها يفرق فيه بين أربعة أنواع من الكلمات تشمل الأسماء والأفعال والمشتقات والأدوات. ويتطرق إلى اشتقاق الكلمات وتصريفها وحالات الإعراب المختلفة مع استشهادات كثيرة من الشعر اللاتيني. وقد اعتمد فاروق على أبحاث علماء اللغة الإسكندرانيين ودراساتهم عن اللغة الإغريقية، شقيقة اللاتينية في أسرة اللغات الهندية الأوروبية.

أما كتبه ومؤلفاته الأخرى المفقودة فلم يتبقى منها سوى مقتطفات وشذرات واستشهادات مختلفة لدى الكتاب المتأخرين، وقد وصلت قائمة - وإن لم تكن كاملة - بأسماء كتبه في إحدى شذرات عالم اللاهوت هيرونيموس Hieronymus، ومن أشهرها:

– الأهاجي المنبئية Saturae Menippeae (نسبة إلى الفيلسوف منيبوس Menippos) في ١٥٠ مقطوعة، يمتزج فيها الشعر بالنثر وتدور حول مناسبات مختلفة، وقد تأثر فيها بالفيلسوف الكلي منيبوس Menippos (الذي عاش في القرن الثالث ق.م وكان من أبناء غدارا، إحدى مدن

الموضوعات ذات الصلة:

- الأفلطونية الجديدة - أوغسطين - الرومان - شيشرون - فرجيليوس.

## ■ فاروق (الملك -)

(١٣٣٨ - ١٣٨٤ هـ / ١٩٢٠ - ١٩٦٥ م)

هو ابن أحمد فؤاد أول ملك لمصر (١٣٤٠ هـ / ١٩٢٢ م) ابن الخديوي إسماعيل بن إبراهيم باشا بن محمد

علي باشا والي مصر عام ١٢٢٠ هـ / ١٨٠٥ م في عهد السلطنة العثمانية، وهو أصل السلالة الحاكمة فيها حتى

١٣٧١ هـ / ١٩٥٢ م. ولد الملك فاروق في القاهرة وتعلم بها، ثم تابع تعليمه في فرنسا واتكلترا